

Posudek oponenta na rigorózní práci Ing. Mgr. Jany RÁCOVÉ, zpracovanou a předloženou na téma: „Srovnání ústavního vývoje v České republice a Slovenské republice po rozpadu federace“. (květen 2008)

Ing. Mgr. Jana Rácová si jako téma své rigorózní práce zvolila problematiku relativně nedávné ústavní historie, jež je však nepochybně tematikou stále aktuální, neboť je částí odborné i laické veřejnosti vnímána "živě" a kontroverzně. Zhruba 20 let, které uplynuly od zániku Československé federace zatím nedovolují zcela objektivní a s náležitým odstupem provést analýzu této události. Vždyť zejména Česká republika "velebí" Tomáše G. Masaryka jako zakladatele Československa a 28. říjen slaví jako státní svátek - den vzniku samostatného československého státu - přičemž zánikem Československa v roce 1992 bylo do značné míry dílo Tomáše G. Masaryka a odkaz 28. října devalvovány.

Proto odborná studie "objasňující" dobu a příčinu zániku Československa je nepochybně vítaným příspěvkem k této problematice, jejíž význam může být zhodnocen i v budoucnu. K tomu má přispět i předložená rigorózní práce na téma uvedené v záhlaví tohoto posudku.

Autorka svoji práci v celkovém rozsahu 155 stran (147 stran textu) rozčlenila - vedle úvodu a závěru - do sedmi tematických částí; každá část je pak dále vnitřně členěna, čímž vznikla přehledná studie, mající svou vnitřně odůvodnitelnou logiku.

První část (str. 1 - 14) je historickým exkurzem ústavnosti a ústavního vývoje v Československu v letech 1918 - 1992. Je zcela jasné, že na 12 stranách textu není možné popsat natož analyzovat ústavní vývoj za více než 70 let. Autorka však touto kapitolou uvádí do problematiky a zdůrazňuje nejdůležitější československé ústavní dokumenty.

Druhá část (str. 15 - 29) pojednává o rozpadu Československa a vzniku nových ústav. Popisuje události od listopadu 1989 do konce roku 1992, zvláštní pozornost věnuje přípravě Ústav SR a ČR.

Třetí část (str. 30 - 48) srovnává Ústavu ČR a SR, jejich jednotlivé části, resp. instituty. Je konfrontací ústavního textu Ústavy ČR a SR v jejich původních zněních z roku 1992.

Čtvrtá část (str. 49 - 100) je nazvána Srovnání ústavního vývoje v České republice a Slovenské republice a podává podrobný přehled vývoje od roku 1992, kdy si "obě ústavy byly do jisté míry podobné" - jak autorka uvádí na str. 48 své práce. Z této kapitoly vyplývá ústavní vývoj ČR a SR, kdy obě republiky volily mnohdy jiná řešení a kdy se od vzájemné podobnosti začaly více odlišovat.

Pátá část práce (str. 101 - 113) si speciálně všímá ústavních změn v souvislosti se vstupem ČR a SR do Evropské unie a NATO. O těchto změnách se sice autorka zmiňuje již v předchozí kapitole, v této kapitole se ale danými změnami zabývá podrobněji. Do určité míry je to logické v tom, že čtvrtá část práce akcentuje spíše rozdíly v ústavním vývoji ČR a SR po roce 1992, kdežto právě vstup ČR i SR do NATO a Evropské unie, navíc vždy k stejnému datu, jsou události, které obě republiky spíše spojují a nutně vytváří potřebu obdobných ústavních institutů.

Šestá část (str. 114 - 132) pojednává o ústavním vývoji v politické praxi. (vládní krize, volby apod.) a má značný politologický nádech.

Sedmou část (str. 133 - 139) - kontinuita v nových formách - autorka pojala jako určité shrnutí, resp. zdůraznění klíčových momentů z předchozích kapitol. V tomto smyslu vyznívá i relativně rozsáhlý závěr (str. 140 - 147)

Práce je opatřena přiměřeným seznamem použité literatury, odpovídající je i poznámkový aparát k textu. Nepochybným kladem práce je, že autorka využila i zahraniční

literaturu, přinášející "pohled z venčí". Práce je napsána s odpovídající kulturou jazyka a je i na velmi dobré gramatické a stylistické úrovni.

V práci se nevyskytuje žádná závažná faktografická chyba nebo opomenutí, které by významněji zkreslily její obsah. Práce má vysokou vypovídací hodnotu, je "čtivá", zejména pro pamětníka popisovaných událostí. Některá hodnocení nebo postoje autorky jsou její autorskou licencí.

U práce na téma, které si autorka zvolila, je otázkou, ke kterému datu, resp. události, téma uzavřít. Rozpad československé federace je nepochybně "uzavřenou kapitolou", ústavní vývoj v ČR i SR je naopak nikdy nekončící kapitolou, v tom smyslu je možné na předloženou práci navázat i v budoucnu.

Předloženou rigorózní práci ing. Mgr. Rácová nepochybně prokázala schopnost sebrat podklady, utřídit je a dále zpracovat do zvoleného tématu, prokázala schopnost vědecké práce. Z těchto naznačených důvodů doporučuji její práci k ústní obhajobě.

Při ústní obhajobě by se rigorozantka mohla blíže vyjádřit k ústavní otázce, proč nebyl při zániku ČSFR v roce 1992 využit tehdy platný ústavní zákon č. 327/1991 Sb., o referendu a jaký je (byl) jeho vztah k ústavnímu zákonu č. 542/1992 Sb., o zániku ČSFR.

JUDr. Jiří Hřebejk,
oponent